

תלמוד ישראלי
הדף היומי לילדים

**סדר נזיקין | מסכת סנהדרין י"ד- כ'
פרשת ואתחנן | ז' י"ג באב (30 ליולי- 5 לאוגוסט)**

דף י"ד: רבי יהודה בן בבא

רבי יהודה בן בבא חי בתקופה
שלאחר פישלון מרד בר-כוכבא,
שמר נגד הרומאים. באותה
תקופה גזר קיסר רומא, אדרינוס,
גזרות קשות נגד היהודים; בין
היתר הוא רצה להשביט את
משפטי התורה, ולכן הוא אסר
את הסמיכה לדינות - **בימי קדם**

הִיָּה דִין נִסְמָךְ לְדִינוֹת עַל יְדֵי שְׁלוּשָׁה דִּינִים, שְׁאֶחָד מֵהֶם נִסְמָךְ
עַל יְדֵי מִישָׁהוּ שֶׁכָּבֵר נִסְמָךְ, כִּךְ כָּל אֶחָד נִסְמָךְ מֵרַבּוֹ עַד יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן נֹון שֶׁנִּסְמָךְ בִּידֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוֹ. כִּךְ הוֹרָה אֲדִרְיָנוּס: כָּל רַב שֶׁיִּסְמָךְ
תַּלְמִיד לְהוֹרָאָה - יִהְיֶה; כָּל חֶכֶם שֶׁיִּסְמָךְ לְהוֹרָאָה - יִהְיֶה; כָּל עִיר
שֶׁכָּה יִסְמָכָה לְהוֹרָאָה - תִּתְחַרֵּב. רַבֵּי יְהוּדָה בֶּן כָּבָא הִחְלִיט לְמַסּוֹר אֶת
נַפְשׁוֹ עֲבוֹר הַסְּמִיכָה, הוּא זִמְנָן חֲמִישָׁה חֲכָמִים לְשֹׁדֵה מִחוּץ לְעִיר, בְּאֶזְזוֹר
שֶׁבִין שְׁפָרָעִם לְאַנְשָׁא (אֶזְזוֹר זֶה מְצִי בְּגִלְלִי הַמַּתְחַתֵּן), בְּקֶרֶב מְקוֹם לְקִרְיַת
אַתָּא), וְסָמָךְ אוֹתָם. תוֹךְ כִּדִּי כִךְ נֹודַע לְרוֹמָאִים עַל קִזְּם הַסְּמִיכָה, וְרַבֵּי
יְהוּדָה הוֹרָה לְתַלְמִידָיו לְנוֹס מִיד לְכָל עֶבֶר. כִּשְׁהֲרוֹמָאִים הִגִּיעוּ לְמְקוֹם,
הֵם מְצָאוּ בּוֹ רֶק אֶת רַבֵּי יְהוּדָה בֶּן כָּבָא, שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְבָרוּחַ וּבְכַעֲסָם
נָעֲצוּ בּוֹ שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת חֲצִים וְהִרְגוּהוּ. **רַבֵּי יְהוּדָה בֶּן כָּבָא הִיָּה אֶחָד מֵעֲשָׂרָה**
הַרוֹגֵי מַלְכוּת. רַבֵּי יְהוּדָה נִהְרַג אִמְנָם, אֲכָל הוּא הָעָרִים עַל הָרוֹמָאִים
בְּכִךְ שֶׁהֵם לֹא יָכְלוּ לְהַחֲרִיב שׁוּם עִיר שֶׁכָּה נִסְמָךְ מוֹרֵה הוֹרָאָה, שֶׁהִרְיָה
הוּא סָמָךְ אֶת חֲמֶשֶׁת הַחֲכָמִים מִחוּץ לְעִיר.

דף ט"ו: נטע רבעי

בַּמִּשְׁךָ שְׁלוֹשׁ שָׁנִים אָסוּר לֵאכּוֹל מִפְּרוֹתָיו שֶׁל עֵץ חָדָשׁ וְהֵם מְכּוּנִים "פְּרוֹת עֵרְלָה". בַּשָּׁנָה הָרִבְעִית כָּבַר אֲפָשָׁר לֵאכּוֹל מִן הַפְּרוֹת אֲךָ יֵשׁ לָהֶם קְדוּשָׁה מְסֻמָּת וְצָרִיךְ לֵאכּוֹל אוֹתָם בִּירוּשָׁלַיִם עִיר הַקּוֹדֶשׁ בְּלִבָּד. פְּרוֹת אֵלֶּה מְכּוּנִים "נֹטֵעַ רְבִיעִי".

**וְמָה עוֹשֶׂה מִי שֶׁבִּידּוֹ פְּרוֹת רַבֵּי, וְקָשָׁה לוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּרֶךְ
הָאֲרוּכָה עַד יְרוּשָׁלַיִם?**

הוא יכול לקחת מַעוֹת בשוֹי שֶׁל הַפְּרוֹת וְלוֹמַר: מַעוֹת אֵלּוּ יִתְקַדְּשׁוּ תַּחַת פְּרוֹת הָרֶכֶּעִי, פְּעוּלָה זוֹ מְכֻנָּה "חִילּוּל", נִשְׁהִי מַחְלֵלֶת אֶת קְדוּשַׁת הַפְּרוֹת. לִימִים, כְּשִׁיעֲלָה לִירוּשָׁלַיִם. יִקְנֶה בַּמַּעוֹת דִּבַּר מֵאֲכָל וְיֵאֱכֹלָנּוּ בְּקְדוּשַׁת "נֹטֵעַ רֶבֶעִי" (אוֹפֵן חִילּוּל זֶה דּוֹקָה לְחִילּוּל פְּרוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, עֲלִיו לְמַדְנּוּ פַעַמִּים אַחֲדוֹת).

הראשונים מזכירים טעמים אחדים למצוות ערלה ורבעי: הרמב"ן כותב שפרות האילן בשלוש השנים הראשונות מזיקים לבריאות, וזו אחת הסיבות לאיסור ערלה.

מזן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת סנהדרין, דף י"ט

”וְכִי בָתִּיחַ יִלְדָּה? וְהֲלֹא יִכְבֵּד יִלְדָּה!
אֲלֹא יִכְבֵּד יִלְדָּה, וּבָתִּיחַ גִּידְלָהּ, לְפִיכָךְ
נִקְרָא עַל שְׁמָהּ”

למילד - ללדת
למיזל - ללכת
למכתב - לכתב

הסבר: התלמוד אומר שמכיוון שבתיה בת פרעה הייתה זו שגידלה את משה, הוא נקרא בנה, למרות שיוכבד ילדה אותו.

מתולדותיו |

יוכבד בת-רחל

(תרס"ב-תשמ"ט, 1901-1989)

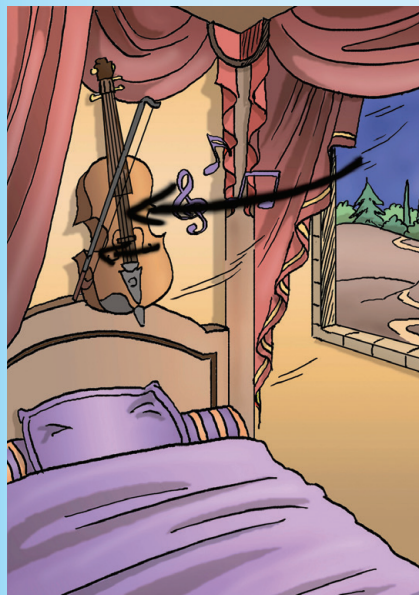
יוכבד בת רחל ז"ל הייתה חלוצה, חברת גדוד העבודה, ופעילה במועצת הפועלות. יוכבד נולדה באוקראינה, הצטרפה לתנועת החלוץ, ובשנת תרפ"א (1921) עלתה לארץ ולמדה בסמינר למורים על שם לוינסקי בתל אביב. בשנת תרפ"ד (1924) הצטרפה לפלוגת עין חרוד של גדוד העבודה בפתח תקווה ואחרי כן הצטרפה כחברה לקיבוץ עין חרוד ונישאה לאברהם תרשיש. היא שילבה את עבודתה במשק עם פעילות ציבורית, בעיקר בתנועת הפועלות ובפעילות לשיפור מעמד האישה. **יוכבד הייתה מפעילות הקיבוץ המאוחד, אחדות העבודה, ההסתדרות, קופת חולים כללית, החלוץ ועליית**

**הנוער, וכן חברת
אסיפת הנבחרים
והוועד הלאומי.** היא
עסקה גם בכתיבה
ובעריכה ופרסמה
מאמרים ורשימות
בכתבי עת שונים.
**בשנותיה האחרונות
גרה בקיבוץ נעו.**

יוכבד בת-רחל
(תרשיש Wikipedia)

דף ט"ז: כינור דוד

בְּדָרְךָ כָּל מַלְכִּים הָיוּ קָמִים
מֵאוּחֶר, אוֹלָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ
הָיָה נוֹהֵג לָקוּם כֶּכֶר בַּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה, וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה.

**כִּיצַד יָדַע דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִתִּי
חֲצוֹת הַלַּיְלָה בְּדִיּוֹק?
הַתְּלַמִּיד מְסַפֵּר שֶׁדָּוִד
הַמֶּלֶךְ תָּלַה כִּינּוֹר מֵעַל
מִשְׁתּוֹ, וּבִהְיֵה שְׁעַת חֲצוֹת,
רוּחַ שְׁנֵשְׁבָה מִכִּיּוֹן צָפוֹן
נִעְנְנָה אֶת מִיתְרֵי הַכִּינּוֹר,
אוֹ אֵז, הַשְּׁמִיעַ הַכִּינּוֹר
קוֹלוֹת נְגִינָה, וְדוֹד הַמֶּלֶךְ
יָדַע שֶׁשְׁעַת חֲצוֹת הַלַּיְלָה
הִגִּיעָה. דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה עוֹסֵק
בַּתּוֹרָה עַד שֶׁהִגִּיעַ עֲלוֹת**

הַשֶּׁחֶר. בַּעֲלוֹת הַשֶּׁחֶר כֶּכֶר הָיוּ יָדָיו עֲמוּסוֹת בַּעֲבוּדָה, כִּי חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל
הִשְׁפִּימוּ לִפְתָּחוֹ, וְהֵבִיאוּ לְהַכְרַעְתּוֹ שְׁאֵלוֹת בְּעִנְיָנֵי צִיבּוֹר.

דף י"ז: שני גורלות

בְּדָרְךָ זֶה לומדים שְ�נֵי מְקָרִים שֶׁבָּהֶם הִשְׁתַּמֵּשׁ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְהַכְרַעַה
בְּאִמְצָעוֹת גּוֹרֵל.

גורל הדינים: מֹשֶׁה רַבֵּנוּ נִצְטָוָה מִפִּי הַקָּדָ"ה לְמַנּוֹת שְׂבָעִים מִזְקְנֵי
יִשְׂרָאֵל לִסְנֵה־דָרִין, אִילוּ הַמְּסַפֵּר שְׂבָעִים הָיָה מִתְחַלֵּק לִשְׁתֵּים עָשָׂר
בְּנֵשׁוֹה - לֹא הָיְתָה כָּל בְּעִיָּה, כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה מִמְּנֵה מְסַפֵּר דִּינִים
זֶהָ מְכָל שְׂבָט. עֲתָה לֹא הָיְתָה לוֹ בְּרָרָה, וְהָיָה עָלָיו לְמַנּוֹת מִעֲשָׂרָה
שְׂבָטִים מְכָל אֶחָד שִׁישָׁה דִּינִים, וּמִשְׁנֵי שְׂבָטִים חֲמִישָׁה, יָחַד שְׂבָעִים.
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא רָצָה לְהַחֲלִיט בַּעֲצָמוֹ מֵאִילוּ שְׂבָטִים יִמְנֶה רַק חֲמִישָׁה
כְּדִי שְׁלֹא לְהַטִּיל קִינָאָה בֵּין הַשְּׂבָטִים, לָכֵן הוּא עָרַף גּוֹרֵל. הוּא זִימֵן
שְׂבָעִים וּשְׁנַיִם אֲנָשִׁים הָרְאִיִּים לְהִיּוֹת בְּסִנֵּה־דָרִין, וְעָרַף בִּינֵיהֶם גּוֹרֵל.

גורל הבכורים: אַחֲרֵי חֲטָא הָעֵגֶל נִבְחַר שְׂבָט לְוִי לַעֲבֹדֶת בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ בְּמִקּוֹם הַבְּכוֹרִים, לְפִיכָךְ צִוָּה הַקָּדָ"ה לִפְדוֹת אֶת הַבְּכוֹרִים
כְּנֶגֶד הַלְוִיִּם. מֵאַחֵר וְהָיוּ יוֹתֵר בְּכוֹרִים מֵאֲשֶׁר לְוִיִּם לֹא נִתְּנוּ הָיָה לִפְדוֹת
אֶת כָּל הַבְּכוֹרִים כְּנֶגֶד הַלְוִיִּם 273 בְּכוֹרִים הָיוּ צָרִיכִים לִפְדוֹת אֶת
עַצְמָם בְּכֶסֶף - חֲמִישָׁה שְׁקָלִים. גַּם כָּאן מֹשֶׁה עָרַף גּוֹרֵל לְקַבּוֹעַ אִילוּ
בְּכוֹרִים יִפְדּוּ אֶת עַצְמָם בְּכֶסֶף.

על המפה

קיבוץ נען

נען הוא קיבוץ מזרם הקיבוץ המאוחד
הנמצא ליד רחובות. הקיבוץ נוסד
בשנת תר"צ (1930) על ידי חניכי
הנוער העובד מקבוצת "הבציר"
ברחובות, שרכשה אדמות ליד הכפר
הערבי "נענה". זהו הקיבוץ הראשון
שנוסד על ידי חניכי תנועת "הנוער
העובד", וכן הקיבוץ הראשון שהוקם
על ידי נערים שנולדו בארץ ישראל.
שמו ניתן לו בשל קרבתו לכפר הערבי
"נענה". לקיבוץ רפת משותפת עם קיבוץ
שובל המספקת חלב ל"טרה", ענף גידולי
שדה הנפרש על פני כ-8,000 דונמים
(גידולים עיקריים: כותנה, תירס, אבטיח)
וכן בעלות על שטחי מטעים, פרדסים
וחצילים ומספר ענפים נוספים הפועלים
בתוך הקיבוץ. כיום גרים בקיבוץ קרוב
ל-1,500 תושבים.

רחוב בכניסה לנען, מועצה אזורית גזר, ישראל
(Wikipedia)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

★ | מן ההיסטוריה

מועצת הפועלות

מועצת הפועלות, שנקראת כיום "נעמת", היא תנועת הנשים הגדולה בישראל. ראשיתה של התנועה הייתה בשנת תרע"א (1911), בצורת פגישות של חברות, כינוסים, ועידות אזוריות וועידות חקלאיות. **בשנת תרפ"א (1921) התקיים בבפלוריה כנס היסוד של ועידת הפועלות הראשונה, שבעקבותיה נוסדה מועצת הפועלות.** מועצת הפועלות הפעילה מערכת חינוכית לתמיכה באם העובדת ובילדיה, שהלכה והתרחבה, ובשנת תר"צ (1930) התארגנה כיחידה נפרדת בשם **"ארגון אימהות עובדות"**. בשנת תשל"ו (1976) התארגנו היחידות השונות למערכת אחת תחת השם "נעמת" (נשים עובדות ומתנדבות). נעמת מנהלת מעונות יום לילדים, מספקת שירותים חברתיים ומשפטיים לנשים, יוזמת חקיקה למען קידום נשים, ופועלת לספק שירותי רווחה לנשים, צעירים וילדים בישראל.

מעון יום של נעמת בעיר רמלה
(Wikipedia, Noamfurer)

דף י"ח: מי פטור מהשבת אבדה?

בדף זה לומדים על שלושה מקרים שבהם המוצא אבדה פטור ממצות השבת אבדה.

מקרה א': כהן בבית הקברות. התורה מצוה על הכהנים שלא יטמאו בטומאת מת. לכן לכהנים אסור להיכנס לבית הקברות. אם כהן רואה אבדה בבית הקברות, אין הוא נכנס לבית הקברות כדי לקיים את מצות השבת אבדה, מפני שמצוה זו אינה דוחה את איסור הטומאה למת.

מקרה ב': הפסד ממון. אם מוצא האבדה יפסיד סכום כסף גדול יותר מן האבדה, הוא פטור מן המצוה.

מקרה ג': אדם מכובד. אדם מכובד המוצא אבדה שאין מכבודו לעסוק בה, פטור מן המצוה.

דף י"ט: תרי"ג מצוות

בתורה יש תרי"ג - 613 - מצוות. המצוות מתחלקות לשני סוגים: מצוות עשה ומצוות לא תעשה.

"מצוות עשה" - מצוות שצריך לעשות, למשל, לאכול מצה בפסח, ולתקוע בשופר בראש השנה. מנין מצוות ה"עשה" הוא 248 = רמ"ח. הסוג השני הוא **"מצוות לא תעשה"**, מעשים שהתורה הורתה שאסור לעשות אותם, למשל, חילול שבת, אכילת בשר בהמה טמאה ודיבור לשון הרע. אלה מעשים שהתורה הורתה לא לעשות אותם. **מנין מצוות ה"לא תעשה" הוא 365 = שס"ה.**

דף כ': מלך, עמלק ובית המקדש

שלוש מצוות נצטוו בני ישראל במדבר, שמועד קיומן הוא אחרי הכניסה לארץ ישראל - להעמיד מלך, להכרית את זרע עמלק ולבנות את בית המקדש. על פי התלמוד, המצוה הראשונה שיש לקיים היא העמדת מלך, אחריה להכרית את זרע עמלק ורק אחר כך לבנות את בית המקדש. כמה שנים אחרי שבני ישראל נכנסו לארץ, הם ביקשו להמליך עליהם מלך והקב"ה בחר את שאול למלך הראשון. בימי שאול הורה שמואל הנביא להילחם בעמלק והקרייתו את רוב זרעו. דוד המלך הוא זה שהתחיל להתעסק בכבנו בית המקדש, ושלמה המלך הוא שבנאו.

בית המקדש הראשון נבנה ארבע מאות וארבעים שנה לאחר שבני ישראל נכנסו לארץ, עד אותה העת הקריבו קרבנות במשכן שהוקם במקומות שונים: גלגל, שילה, נוב וגבעון.

שאלת השבוע

התשובה לשאלה נמצאת בעלון זה

א. מהן פירות נטע רבעי ומה עושה מי שבידו פרות רבעי, וקשה לו לעשות את הדרך הארוכה עד ירושלים?

ב. מי פטור מהשבת אבדה?

את התשובה יש לשלוח במייל לכתובת:
talmudisraeli@medison.co.il

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

דמויות השנה בחמ"ד

תפילת הדרך

כאשר הרב שלמה גורן היה מבקר במעוזים לאורך תעלת סואץ, היה פעמים רבות נשאר לישון שם בלילה. בבוקר היה משכים ועולה להתפלל עם טלית ותפילין על גג המעוז, מול התצפיות של המצרים. כך עשה מאות פעמים, והרגיש שיש עליו הגנה שמימית ושאישי לא יוכל לפגוע בו.

פעם אחת נסע לאזור תעלת סואץ עם שישה קצינים ברכב. הרב אמר את תפילת הדרך, ולפתע נתקע בתפילה ולא הצליח לסיים אותה. הרב הרגיש שזה סימן לא טוב ושעלול לקרות להם משהו, ואכן כשהגיעו לסיבוב ליד התעלה התהפך הרכב עם הגלגלים למעלה ונהרס לגמרי. בחסדי ה' איש מהנוסעים לא נפגע, הם יצאו מהרכב ומכונית צבאית אחרת הגיעה ואספה אותם.

דבר תורה לשולחן שבת

בני ישראל מצווים בפרשה על הדבר הבא: **"ועשית הישר והטוב בעיני ה'".**

מה המשמעות של הציווי הזה, ואיך בעצם מקיימים אותו?

עונה על כך רבי משה בן נחמן (הרמב"ן), ואומר שמכיוון שאי אפשר להזכיר בתורה את כל ההלכות הנוגעות ליחסים שבין אדם לחברו, ואת כל ענייני המשפט והמקרים האפשריים – היו יכולים אנשים לחשוב שחייבים לקיים רק את הכתוב בתורה ולא יותר. לכן ציווה ה' **"ועשית הישר והטוב"** – שמתוך המצוות שנכתבו צריך ללמוד מה הדרך הישרה והטובה בעיני ה' וללכת בה, גם באותם דברים שלא נכתבו במפורש.

זכרו את השם

זהו את השמות הבאים המופיעים בעלון:

1. מלך שאפשר לקרוא את שמו מההתחלה לסוף ומהסוף להתחלה.
2. קיבוץ שאפשר לקרוא את שמו מההתחלה לסוף ומהסוף להתחלה.
3. קיסר ששמו מתחזק עם "אוקיינוס".
4. אישה ששמה כשם אמו של משה רבנו.
5. מקום ששמו נשמע כמו חלק במכונית.

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי וקהילתי, הבא להנגיש את התלמוד לעולמם של ילדים, נוער ומבוגרים.

הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בכ-20 אלף עותקים, עלונים ייחודיים לחגים המופצים בכ-200 אלף עותקים, דף פייסבוק f פעיל ובו יותר מ-20,000 חברים ו-60 סרטונים הממחיזים סוגיות יסוד תלמודיות בערוץ youtube. כל אלו הם בסיס למגוון רחב ועשיר של לימוד ופעילויות חינוכיות, חברתיות וקהילתיות בבית, בבית הספר ובקהילה ברחבי ישראל ובעולם, גם בשפה האנגלית והגרמנית.

תלמוד ישראלי. מחברים דורות - מפגישים עולמות

